

GENT FESTIVAL - 20 September 2016

Ton Koopman - Amsterdam Baroque Orchestra

Foto: (c) Rudy Carlier

Bombarderen met subtiliteit

21/09/2016 Journliast An Rosiers, foto's Rudy Carlier

[Het Nieuwsblad](#) | 2016-09-21T08:00

De baseline van het concert, 'Aimez-vous Bach?', was waarschijnlijk de meest retorische vraag die je de concertbezoekers kon voorleggen dinsdag. De grootste Bachadept bevond zich hoe dan ook vooraan tussen zijn muzikanten. De Nederlandse dirigent, muzikant en Bachspecialist Ton Koopman is 71 jaar maar benaderde het programma met de gretigheid en verwondering van een jonge kerel.

Bach schreef heel wat religieuze muziek, maar Koopman koos voor een selectie niet religieuze stukken. De parelende Orkestsuites bevatten een reeks gestileerde dansen waarbij de componist efficiënt het materiaal van zijn tijd gebruikte om het te kneden tot stukken die eeuwen later nog zouden beroeren. In de overbekende 'Air' uit de derde Orkestsuite in D majeur onderstreepte Koopman duidelijk de interactie, het gesprek tussen de muzikanten. Zijn mimiek en lichaamstaal straalden daarbij voortdurend uit hoe bijzonder en hoe breekbaar deze noten zijn. Bovendien priemen doorheen alle melancholie in dit stuk ook hoopvolle zonnestrallen, en net dat contrast wist Koopman met zijn Amsterdam Baroque Orchestra fijn te belichten.

De dynamiek naar boven halen was ook wat gebeurde bij het Vierde Brandenburgs Concerto in G-majeur. Een tip voor ouders van kinderen die hun schoolblokfluit vertwijfelt in een hoekje gooiden. Misschien kikkeren ze op als ze de mogelijkheden van het instrument in dit stuk horen. De twee blokfluiten werden af en toe omarmd door de lange, ijle vioolnoten die quasi uit het niets opdoken.

Het blijft confronterend hoe oren moeten wennen aan de stille, maar fijnmazige en genuanceerde touch van Koopman en co. Alsof de muzikale stromen van vroeger er gevoelig op los meanderden, terwijl we nu meer strakke geluidskanalen te horen krijgen. En dat het echt wel met wat decibels minder kan. Met de klavecimbelsolo in het Derde Brandenburgs Concerto toonde Koopman ook dat hij een goede instrumentalist is.

Na het Sinfonia uit Cantata haalden enkel de tramgeluiden naast de kathedraal ons even terug naar 2016, om onmiddellijk terug in de blije Vierde Orkestsuite in D majeure te duiken. Koopman schudde na afloop de hand van zowat elk van zijn muzikanten.

Een echt bisnummer volgde, in de vorm van dezelfde 'Air' van bij het begin van de avond. Dergelijke cadeaus neem je aan, al zou het 10 keer na elkaar dezelfde 'Air' zijn. Na de slotnoten hield Koopman nog even de stilte vast met zijn hand in de lucht. Letterlijk. Enkel stilte kan namelijk wedijveren met wat Bach op papier zette.

Na die stilte (en het slotapplaus) kwamen de vragen. Naar welke muziek anno 2016 zullen mensen in de 24ste eeuw nog een hele avond willen luisteren? Wanneer en hoe verloren we zoveel fijnmazigheid en subtiliteit in de muziek? Waarom komt subtiliteit zo veel harder binnen dan schreeuwerigheid? En vooral, waarom beseffen de lawaaimakers dat niet?